

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 656/2014**z dnia 15 maja 2014 r.****ustanawiające zasady ochrony zewnętrznych granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych państw członkowskich Unii Europejskiej**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 lit. d),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Polityka Unii w dziedzinie unijnych granic zewnętrznych ma zapewnić efektywne monitorowanie przekraczania granic zewnętrznych, między innymi poprzez ochronę granic, a równocześnie przyczynić się do zapewniania ochrony i ratowania życia. Celem ochrony granic jest zapobieganie niedozwolonemu przekraczaniu granic, zwalczanie przestępczości transgranicznej oraz zatrzymywanie osób, które nielegalnie przekroczyły granicę, lub przedsięwzięcie wobec takich osób innych środków. Ochrona granic powinna skutecznie zapobiegać obchodzeniu odpraw na przejściach granicznych i zniechęcać do ich obchodzenia. W tym celu ochrona granic nie ogranicza się do wykrywania prób niedozwolonego przekraczania granicy, ale obejmuje w równym stopniu działania takie jak przechwytywanie statków podejrzanych o usiłowanie przedostania się do Unii z pominięciem odprawy granicznej, a także rozwiązania mające służyć w sytuacjach takich jak poszukiwanie i ratowanie, mogących wystąpić podczas operacji ochrony granic na morzu, oraz rozwiązania mające doprowadzić do pomyślnego zakończenia takiej operacji.
- (2) Unijna polityka zarządzania granicami, azylu i imigracji oraz wprowadzanie tej polityki w życie powinny podlegać zasadzie solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności między państwa członkowskie, zgodnie art. 80 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Ilekroć to konieczne, należy w unijnych aktach przyjmowanych w ramach tej polityki zawierać odpowiednie przepisy, by zasadzie tej nadać skutek i propagować podział obciążeń, m.in. przez przenoszenie – na zasadzie dobrowolności – osób korzystających z ochrony międzynarodowej.
- (3) Niniejsze rozporządzenie powinno się ograniczać swoim zakresem stosowania do operacji ochrony granic prowadzonych przez państwa członkowskie na ich zewnętrznych granicach morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej („agencję”), ustanowioną rozporządzeniem Rady (WE) nr 2007/2004 ⁽²⁾. Czynności dochodzeniowe i środki punitywne podlegają krajowemu prawu karnemu oraz obowiązującym aktom dotyczącym wzajemnej pomocy prawnej w dziedzinie współpracy wymiarów sprawiedliwości w Unii w sprawach karnych.
- (4) Agencja odpowiada za koordynowanie współpracy operacyjnej między państwami członkowskimi w dziedzinie zarządzania granicami zewnętrznymi, m.in. w zakresie ochrony granic. Agencja odpowiada również za wspieranie państw członkowskich w okolicznościach wymagających zwiększonej pomocy technicznej na granicach zewnętrznych, przy uwzględnieniu okoliczności, że niektóre sytuacje mogą wiązać się z nadzwyczajnymi potrzebami humanitarnymi i akcjami ratunkowymi na morzu. Aby dalej wzmacniać współpracę operacyjną koordynowaną przez agencję, niezbędne są szczegółowe przepisy odnoszące się do czynności ochrony granic prowadzonych w kontekście tej współpracy przez jednostki morskie, lądowe i powietrzne jednego państwa członkowskiego na granicy morskiej innych państw członkowskich lub na pełnym morzu.

⁽¹⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 16 kwietnia 2014 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 13 maja 2014 r.

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 z dnia 26 października 2004 r. ustanawiające Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. L 349 z 25.11.2004, s. 1).

- (5) Aby zapobiegać niedozwolonemu przekraczaniu granic, przeciwdziałać przestępczości transgranicznej oraz unikać ofiar śmiertelnych na morzu, istotna jest współpraca z sąsiednimi państwami trzecimi. Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2007/2004 – o ile zapewnione jest pełne przestrzeganie podstawowych praw migrantów – agencja może współpracować z właściwymi organami państw trzecich, zwłaszcza pod względem analizy ryzyka i pod względem szkolenia, oraz powinna ułatwiać współpracę operacyjną między państwami członkowskimi a państwami trzecimi. W przypadku gdy współpraca z państwami trzecimi odbywa się na terytorium tych państw lub na ich morzu terytorialnym państwa członkowskie i agencja powinny przestrzegać norm i standardów co najmniej równoważnych normom i standardom określonym w prawie Unii.
- (6) Europejski system nadzorowania granic (Eurosur) ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1052/2013 ⁽¹⁾ ma na celu usprawnienie wymiany informacji i współpracę operacyjną między państwami członkowskimi oraz między nimi a agencją. Dzięki temu ma znacznie poprawić się stan wiedzy sytuacyjnej i zdolność reagowania państw członkowskich – również przy wsparciu ze strony agencji – w zakresie wykrywania, zapobiegania i zwalczania nielegalnej imigracji i przestępczości transgranicznej oraz angażowania się w zapewnianie ochrony i ratowanie życia migrantów na zewnętrznych granicach państw członkowskich. Koordynując operacje ochrony granic, agencja powinna dostarczać państwom członkowskim informacji i analiz na temat takich operacji zgodnie ze wspomnianym rozporządzeniem.
- (7) Niniejsze rozporządzenie zastępuje decyzję Rady 2010/252/UE ⁽²⁾, która została unieważniona przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej („Trybunał”) wyrokiem z dnia 5 września 2012 r. w sprawie C-355/10. W wyroku tym Trybunał utrzymał skutki decyzji 2010/252/UE do czasu wejścia w życie nowych przepisów. Zatem z dniem wejścia niniejszego rozporządzenia w życie ta decyzja utraci skuteczność.
- (8) Podczas operacji ochrony granic na morzu państwa członkowskie powinny przestrzegać swoich obowiązków wynikających z prawa międzynarodowego – zwłaszcza z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, Międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu, Międzynarodowej konwencji o poszukiwaniu i ratownictwie morskim, Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i uzupełniającego ją Protokołu przeciwko przemytowi migrantów drogą lądową, morską i powietrzną, Konwencji Narodów Zjednoczonych dotyczącej statusu uchodźców, europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniania, Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka oraz innych właściwych instrumentów międzynarodowych.
- (9) Koordynując operacje ochrony granic na morzu, agencja powinna wypełniać swoje zadania w pełni przestrzegając właściwych przepisów unijnych, w tym Karty praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”) i właściwych przepisów prawa międzynarodowego, w szczególności tych, o których mowa w motywie 8.
- (10) Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾ oraz ogólnymi zasadami prawa Unii wszelkie środki przedsięwzięte w trakcie operacji ochrony granic powinny być proporcjonalne do założonych celów, niedyskryminujące oraz powinny w pełni respektować godność osoby ludzkiej, prawa podstawowe oraz prawa uchodźców i osób ubiegających się o azyl, w tym zasadę *non-refoulement*. Państwa członkowskie i agencja są związane przepisami dorobku prawnego w dziedzinie azylu, w szczególności dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE ⁽⁴⁾, w odniesieniu do wniosków o ochronę międzynarodową złożonych na terytorium – w tym na granicy, na wodach terytorialnych lub w strefach tranzytowych – państw członkowskich.
- (11) Niniejsze rozporządzenie należy stosować bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE ⁽⁵⁾ – w szczególności w odniesieniu do pomocy, której należy udzielić ofiarom handlu ludźmi.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1052/2013 z dnia 22 października 2013 r. ustanawiające europejski system nadzorowania granic (Eurosur) (Dz.U. L 295 z 6.11.2013, s. 11).

⁽²⁾ Decyzja Rady 2010/252/UE z dnia 26 kwietnia 2010 r. uzupełniająca kodeks graniczny Schengen w odniesieniu do ochrony granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję ds. Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. L 111 z 4.5.2010, s. 20).

⁽³⁾ Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 105 z 13.4.2006, s. 1).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 60).

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW (Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1).

- (12) Niniejsze rozporządzenie należy stosować, w pełni przestrzegając zasady *non-refoulement*, zdefiniowanej w Karcie i w sposób zinterpretowany w orzecznictwie Trybunału oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Zgodnie z tą zasadą nikogo nie należy sprowadzać na ląd w danym państwie, zmuszać do wkroczenia do tego państwa, odtransportowywać do niego ani w inny sposób przekazywać organom tego państwa, jeżeli istnieje między innymi poważne ryzyko, że dana osoba poniosłaby tam karę śmierci, była torturowana, prześladowana czy poddana innemu nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karze, ani jeżeli jej życie lub wolność byłyby tam zagrożone ze względu na jej rasę, wyznanie, narodowość, orientację seksualną, przynależność do danej grupy społecznej czy poglądy polityczne, ani jeżeli istnieje poważne ryzyko takiego jej wydalenia, odesłania czy ekstrakcji stamtąd do innego państwa wbrew zasadzie *non-refoulement*.
- (13) Ewentualne istnienie porozumienia między państwem członkowskim a państwem trzecim nie zwalnia państw członkowskich z ich obowiązków wynikających z prawa unijnego i międzynarodowego, zwłaszcza pod względem przestrzegania zasady *non-refoulement*, gdy państwa członkowskie wiedzą lub powinny wiedzieć, że systemowe braki w procedurze azylowej i w warunkach przyjmowania osób ubiegających się o azyl w tym państwie trzecim pozwalają zasadnie przypuszczać, iż osobie ubiegającej się o azyl poważnie grozi nieludzkie lub poniżające traktowanie, lub gdy państwa członkowskie wiedzą lub powinny wiedzieć, że to państwo trzecie stosuje praktyki sprzeczne z zasadą *non-refoulement*.
- (14) Podczas operacji ochrony granic na morzu może zająć konieczność udzielenia pomocy osobom znajdującym się z w niebezpieczeństwie. Zgodnie z prawem międzynarodowym każde państwo musi zobowiązać kapitana statku pływającego pod jego banderą, aby – o ile może bez narażenia na poważne niebezpieczeństwo statku, załogi i pasażerów – bezwzględnie udzielił pomocy każdej napotkanej na morzu osobie zagrożonej utratą życia i aby możliwie szybko pośpieszył na ratunek osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie. Takiej pomocy należy udzielić bez względu na obywatelstwo czy status osób jej potrzebujących, czy na okoliczności, w jakich osoby te zostały znalezione. Samo uratowanie osób z niebezpieczeństwa na morzu i ich umieszczenie w bezpiecznym miejscu nie powinno być powodem sankcji karnych wobec kapitana statku i załogi.
- (15) Obowiązek udzielenia pomocy osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie powinien być wypełniany przez państwa członkowskie zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami instrumentów międzynarodowych regulujących sytuacje poszukiwania i ratownictwa oraz zgodnie z wymogami dotyczącymi ochrony praw podstawowych. Niniejsze rozporządzenie nie powinno wpływać na obowiązki organów poszukiwania i ratownictwa, w tym na obowiązek zapewnienia takiej koordynacji i współpracy, by uratowane osoby trafiły w bezpieczne miejsce.
- (16) Jeżeli rejonem operacji morskiej objęty jest też rejon poszukiwania i ratownictwa podlegający państwu trzeciemu, to podczas planowania operacji morskiej należy starać się o ustanowienie kanałów komunikacji z organami poszukiwania i ratownictwa tego państwa trzeciego, tak aby organy te były w stanie zareagować na sytuacje poszukiwania i ratownictwa pojawiające się w ich rejonie poszukiwania i ratownictwa.
- (17) Na podstawie rozporządzenia (WE) nr 2007/2004 operacje ochrony granic koordynowane przez agencję prowadzi się według planu operacyjnego. W odniesieniu do operacji morskich plan operacyjny powinien zawierać szczegółowe informacje o zastosowaniu właściwej jurysdykcji i legislacji na obszarze geograficznym, na którym odbywają się wspólna operacja, projekt pilotażowy lub szybka interwencja, w tym również odniesienia do prawa unijnego i międzynarodowego dotyczącego przechwytywania, ratownictwa na morzu i sprowadzania na ląd. Plan operacyjny należy sporządzić zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, które regulują przechwytywanie, ratownictwo na morzu i sprowadzanie na ląd w kontekście operacji ochrony granic morskich koordynowanych przez agencję, oraz odpowiednio do konkretnych okoliczności danej operacji. Plan operacyjny powinien przewidywać procedury, które pozwolą rozpoznać osoby potrzebujące ochrony międzynarodowej, ofiary handlu ludźmi, małoletnich bez opieki i inne osoby wymagające szczególnej troski oraz zapewnić im właściwą pomoc, w tym dostęp do ochrony międzynarodowej.
- (18) Na mocy rozporządzenia (WE) nr 2007/2004 stosuje się praktykę, by dla każdej operacji morskiej ustanawiać na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego strukturę koordynacyjną złożoną z funkcjonariuszy przyjmującego państwa członkowskiego, zaproszonych funkcjonariuszy oraz z przedstawicieli agencji, w tym jej funkcjonariusza koordynującego. Ta struktura koordynacyjna, zazwyczaj zwana międzynarodowym ośrodkiem koordynacyjnym, powinna służyć za kanał komunikacji między funkcjonariuszami zaangażowanymi w operację morską a właściwymi organami.

- (19) Niniejsze rozporządzenie szanuje prawa podstawowe i przestrzega zasad określonych w art. 2 i 6 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w Karcie, a zwłaszcza poszanowania godności ludzkiej, prawa do życia, zakazu tortur oraz niehumanitarnego i poniżającego traktowania i karan, zakazu handlu ludźmi, prawa do wolności i bezpieczeństwa, prawa do ochrony danych osobowych, prawa do azylu i ochrony przed odesłaniem i wydaleniem, zasady *non-refoulement*, zasady niedyskryminacji, prawa do skutecznego środka prawnego oraz praw dziecka. Niniejsze rozporządzenie powinno być stosowane przez państwa członkowskie i agencję zgodnie z tymi prawami i zasadami.
- (20) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia – mianowicie przyjęcie szczegółowych zasad ochrony granic morskich przez straż graniczną działającą pod koordynacją agencji – nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez państwa członkowskie z powodu różnorodności ich ustawodawstw i praktyk, ale ze względu na wielonarodowy charakter operacji mogą zostać lepiej osiągnięte na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym samym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (21) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, który jest załączony do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związana ani go nie stosuje. Niniejsze rozporządzenie uzupełnia przepisy dorobku Schengen, dlatego zgodnie z art. 4 tego protokołu Dania zdecyduje w terminie sześciu miesięcy po podjęciu przez Radę decyzji co do niniejszego rozporządzenia, czy przeniesie niniejsze rozporządzenie do swojego prawa krajowego.
- (22) W odniesieniu do Islandii i Norwegii niniejsze rozporządzenie rozwija – w rozumieniu umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii o włączeniu tych dwóch państw we wprowadzenie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽¹⁾ – przepisy dorobku Schengen, które wchodzą w zakres art. 1 pkt A decyzji Rady 1999/437/WE ⁽²⁾.
- (23) W odniesieniu do Szwajcarii niniejsze rozporządzenie rozwija – w rozumieniu umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen – przepisy dorobku Schengen ⁽³⁾, które wchodzą w zakres art. 1 pkt A decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE ⁽⁴⁾.
- (24) W odniesieniu do Liechtensteinu niniejsze rozporządzenie rozwija – w rozumieniu protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽⁵⁾ – przepisy dorobku Schengen, które wchodzą w zakres art. 1 pkt A decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2011/350/UE ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

⁽²⁾ Decyzja Rady 1999/437/WE z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie niektórych warunków stosowania Układu zawartego przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącego włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31).

⁽³⁾ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

⁽⁴⁾ Decyzja Rady 2008/146/WE z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia tego państwa we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1).

⁽⁵⁾ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 21.

⁽⁶⁾ Decyzja Rady 2011/350/UE z dnia 7 marca 2011 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, odnoszącego się do zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych i do przemieszczania się osób (Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19).

- (25) Niniejsze rozporządzenie rozwija przepisy dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z decyzją Rady 2000/365/WE ⁽¹⁾; Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy zatem w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związane ani go nie stosuje.
- (26) Niniejsze rozporządzenie rozwija przepisy dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE ⁽²⁾; Irlandia nie uczestniczy zatem w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związana ani go nie stosuje,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Zakres stosowania

Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do operacji ochrony granic prowadzonych przez państwa członkowskie na ich zewnętrznych granicach morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „agencja” oznacza Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej utworzoną rozporządzeniem (WE) nr 2007/2004;
- 2) „operacja morska” oznacza wspólną operację, projekt pilotażowy lub szybką interwencję prowadzone przez państwa członkowskie w celu ochrony ich zewnętrznych granic morskich i koordynowane przez agencję;
- 3) „przyjmujące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie, w którym prowadzi się lub rozpoczyna operację morską;
- 4) „uczestniczące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie, które uczestniczy w operacji morskiej, dostarczając sprzętu technicznego, funkcjonariuszy straży granicznej rozmieszczanych w składzie europejskich zespołów straży granicznej lub innych właściwych pracowników, ale które nie jest państwem przyjmującym;
- 5) „jednostka uczestnicząca” oznacza jednostkę morską, lądową lub powietrzną, która działa pod zwierzchnictwem przyjmującego państwa członkowskiego lub uczestniczącego państwa członkowskiego i bierze udział w operacji morskiej;
- 6) „międzynarodowy ośrodek koordynacyjny” oznacza strukturę koordynacyjną ustanowioną w przyjmującym państwie członkowskim do koordynowania operacji morskiej;
- 7) „krajowy ośrodek koordynacyjny” oznacza krajowy ośrodek koordynacyjny ustanowiony na potrzeby europejskiego systemu nadzorowania granic (Eurosur) zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1052/2013;

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2000/365/WE z dnia 29 maja 2000 r. dotycząca wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowanie wobec niego niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 131 z 1.6.2000, s. 43).

⁽²⁾ Decyzja Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20).

- 8) „plan operacyjny” oznacza plan operacyjny, o którym mowa w art. 3a i 8e rozporządzenia (WE) nr 2007/2004;
- 9) „statek” oznacza wszelkiego typu statek wodny – w tym łódź, szalupę, tratwę, poduszkowiec i hydroplan – używany lub zdolny do użytku na morzu;
- 10) „statek bezpaństwowy” oznacza statek niemający lub uznany za niemający przynależności państwowej, który od żadnego państwa nie otrzymał prawa do posługiwania się jego banderą lub który pływa pod banderą co najmniej dwóch państw, posługując się ich banderami zależnie od okoliczności;
- 11) „protokół przeciwko przemytowi migrantów” oznacza Protokół przeciwko przemytowi migrantów drogą lądową, morską i powietrzną, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, podpisany w Palermo we Włoszech w grudniu 2000 r.;
- 12) „bezpieczne miejsce” oznacza miejsce, w którym uznaje się, że kończą się operacje ratunkowe i w którym nie ma zagrożenia dla życiowego bezpieczeństwa ocalałych osób, w którym możliwe jest zaspokojenie ich podstawowych ludzkich potrzeb oraz z którego możliwe jest zorganizowanie transportu ocalałych osób do następnego lub ostatecznego miejsca docelowego z uwzględnieniem ochrony ich praw podstawowych zgodnie z zasadą *non-refoulement*;
- 13) „ratowniczy ośrodek koordynacyjny” oznacza jednostkę odpowiedzialną za propagowanie efektywnej organizacji służb poszukiwania i ratownictwa i za koordynowanie przebiegu operacji poszukiwania i ratownictwa w obrębie rejonu poszukiwania i ratownictwa zgodnie z definicją zawartą w Międzynarodowej konwencji o poszukiwaniu i ratownictwie morskim;
- 14) „strefa przyległa” oznacza strefę przyległą do morza terytorialnego zdefiniowaną w art. 33 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, jeśli została oficjalnie ustanowiona;
- 15) „nadbrzeżne państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie, w którego morzu terytorialnym lub strefie przyległej następuje przechwycenie.

ROZDZIAŁ II

ZASADY OGÓLNE

Artykuł 3

Bezpieczeństwo na morzu

Środki przedsięwzięte do celów operacji morskiej należy realizować w sposób, który we wszystkich sytuacjach zapewni bezpieczeństwo osób przechwyconych lub uratowanych, bezpieczeństwo jednostek uczestniczących lub bezpieczeństwo stron trzecich.

Artykuł 4

Ochrona praw podstawowych oraz zasada *non-refoulement*

1. Nikogo nie wolno wbrew zasadzie *non-refoulement* sprowadzać na ląd w danym państwie, zmuszać do wkroczenia do tego państwa, odtransportowywać do niego ani w inny sposób przekazywać organom tego państwa, między innymi jeżeli istnieje poważne ryzyko, że dana osoba poniosłaby tam karę śmierci, była torturowana, prześladowana czy poddana innemu nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karze, ani jeżeli jej życie lub wolność byłyby tam zagrożone za względu na jej rasę, wyznanie, narodowość, orientację seksualną, przynależność do danej grupy społecznej czy poglądy polityczne, ani jeżeli istnieje poważne ryzyko jej wydalenia, odesłania czy ekstradycji stamtąd do innego państwa wbrew zasadzie *non-refoulement*.

2. Rozpatrując w fazie planowania operacji morskiej możliwość sprowadzenia na ląd w państwie trzecim, przyjmujące państwo członkowskie uwzględnia – w koordynacji z uczestniczącymi państwami członkowskimi i agencją – ogólną sytuację w tym państwie trzecim.

Ocena ogólnej sytuacji panującej w państwie trzecim opiera się na informacjach pochodzących z szerokiego spektrum źródeł, wśród których mogą być inne państwa członkowskie, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz właściwe organizacje międzynarodowe, oraz może uwzględniać istnienie umów i projektów w dziedzinie migracji i azylu realizowanych zgodnie z prawem Unii i za pośrednictwem funduszy Unii. Taka ocena jest częścią planu operacyjnego, zostaje dostarczona jednostkom uczestniczącym oraz w razie konieczności jest aktualizowana.

Osób przechwyconych lub uratowanych nie wolno sprowadzać na ląd w danym państwie trzecim, zmuszać do wkroczenia do tego państwa, odtransportowywać do niego ani w inny sposób przekazywać organom tego państwa, jeżeli przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwa członkowskie wiedzą lub powinny wiedzieć, że to państwo trzecie stosuje praktyki opisane w ust. 1.

3. Podczas operacji morskiej – zanim osoby przechwycone lub uratowane zostaną sprowadzone na ląd w danym państwie trzecim, zmuszone do wkroczenia do tego państwa, odtransportowane do niego lub w inny sposób przekazane organom tego państwa na ląd w państwie trzecim oraz z uwzględnieniem oceny ogólnej sytuacji w tym państwie trzecim zgodnie z ust. 2 – jednostki uczestniczące stosują bez uszczerbku dla art. 3 wszelkie środki, by ustalić tożsamość osób przechwyconych lub uratowanych, ocenić ich osobistą sytuację, poinformować je o ich miejscu docelowym w sposób, który jest dla nich zrozumiały lub co do którego można zasadnie przypuszczać, że jest dla nich zrozumiały, oraz umożliwić im zgłoszenie wszelkich powodów pozwalających sądzić, że sprowadzenie na ląd w proponowanym miejscu byłoby wbrew zasadzie *non-refoulement*.

Szczegółowe informacje w tych celach przewiduje plan operacyjny, uwzględniając w razie konieczności dostępność na lądzie personelu medycznego, tłumaczy ustnych, radców prawnych i innych właściwych ekspertów przyjmującego i uczestniczących państw członkowskich. W każdej jednostce uczestniczącej jest co najmniej jedna osoba mająca podstawowe przeszkolenie z pierwszej pomocy.

Sprawozdanie, o którym mowa w art. 13, opiera się na informacjach dostarczonych przez przyjmujące i uczestniczące państwa członkowskie, zawiera szczegółowe informacje o przypadkach sprowadzenia na ląd w państwach trzecich oraz wyjaśnienie, jak jednostki uczestniczące zrealizowały poszczególne elementy procedur określonych w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, by zapewnić przestrzeganie zasady *non-refoulement*.

4. W trakcie całej operacji morskiej jednostki uczestniczące uwzględniają specjalne potrzeby dzieci, w tym małoletnich bez opieki, ofiar handlu ludźmi, osób potrzebujących pilnej pomocy medycznej, osób niepełnosprawnych, osób potrzebujących ochrony międzynarodowej oraz innych osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji.

5. Dane osobowe uzyskane podczas operacji morskiej wymienia się z państwami trzecimi do celów niniejszego rozporządzenia w zakresie ściśle ograniczonym do tego, co jest absolutnie konieczne, i zgodnie z dyrektywą 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾, decyzją ramową Rady 2008/977/WSiSW ⁽²⁾ i odnośnymi krajowymi przepisami o ochronie danych.

Danych osobowych uzyskanych podczas operacji morskiej o osobach przechwyconych lub uratowanych nie wolno wymieniać z państwami trzecimi, jeżeli istnieje poważne ryzyko naruszenia zasady *non-refoulement*.

6. Jednostki uczestniczące wykonują swoje obowiązki z pełnym poszanowaniem godności ludzkiej.

7. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do wszystkich środków przedsięwziętych przez państwa członkowskie lub agencję zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

⁽¹⁾ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ Decyzja ramowa Rady 2008/977/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych (Dz.U. L 350 z 30.12.2008, s. 60).

8. Funkcjonariusze straży granicznej i inni pracownicy uczestniczący w operacji morskiej zostają przeszkoleni pod kątem stosownych przepisów dotyczących praw podstawowych, przepisów prawa uchodźców i międzynarodowych przepisów w dziedzinie poszukiwania i ratownictwa zgodnie z art. 5 akapit drugi rozporządzenia (WE) nr 2007/2004.

ROZDZIAŁ III

ZASADY SZCZEGÓŁOWE

Artykuł 5

Wykrycie

1. Po wykryciu obecności statku podejrzanego o przewożenie osób obchodzących lub planujących obejść odprawę na przejściu granicznym lub o uczestnictwo w przemyśle migrantów drogą morską, jednostki uczestniczące zbliżają się do niego, by go zidentyfikować i ustalić przynależność państwową, i do czasu przedsięwzięcia dalszych środków obserwują go z rozsądnej odległości, zachowując wszelkie należne środki ostrożności. Jednostki uczestniczące gromadzą informacje o statku i natychmiast raportują je międzynarodowemu ośrodkowi koordynacyjnemu, w tym w miarę możliwości informacje o sytuacji osób na pokładzie, zwłaszcza to tym, czy ich życie jest bezpośrednio zagrożone lub czy są osoby pilnie potrzebujące pomocy medycznej. Międzynarodowy ośrodek koordynacyjny przekazuje te informacje krajowemu ośrodkowi koordynacyjnemu przyjmującego państwa członkowskiego.

2. Jeżeli statek zaraz wpłynie lub już wpłynął na morze terytorialne lub do strefy przyległej państwa członkowskiego nieuczestniczącego w operacji morskiej, jednostki uczestniczące gromadzą informacje o statku i raportują je międzynarodowemu ośrodkowi koordynacyjnemu, który przekazuje te informacje krajowemu ośrodkowi koordynacyjnemu odnośnego państwa członkowskiego.

3. Jednostki uczestniczące gromadzą informacje o każdym statku podejrzanym o udział w nielegalnych działaniach na morzu, które nie są objęte zakresem operacji morskiej, i raportują je międzynarodowemu ośrodkowi koordynacyjnemu, który przekazuje te informacje krajowemu ośrodkowi koordynacyjnemu odnośnego państwa członkowskiego.

Artykuł 6

Przechwycenie na morzu terytorialnym

1. Na morzu terytorialnym przyjmującego państwa członkowskiego lub sąsiedniego uczestniczącego państwa członkowskiego państwo to zezwala jednostkom uczestniczącym na przedsięwzięcie co najmniej jednego z następujących środków, jeżeli istnieją zasadne przesłanki do podejrzeń, że statek być może przewozi osoby planujące obejść odprawę na przejściach granicznych lub uczestniczy w przemyśle migrantów drogą morską:

a) zażądanie informacji i dokumentacji o prawie własności, rejestracji i aspektach związanych z podróżą statku, informacji o tożsamości, obywatelstwie i innych istotnych danych o osobach znajdujących się na pokładzie, w tym informacji o tym, czy są osoby pilnie potrzebujące pomocy medycznej, oraz powiadomienie osób na pokładzie, że nie mogą otrzymać zgody na przekroczenie granicy;

b) zatrzymanie statku, wejście na pokład i przeszukanie statku i jego ładunku, przeszukanie i przesłuchanie osób znajdujących się na pokładzie oraz poinformowanie ich, że osobom kierującym statkiem mogą grozić kary za umożliwienie podróży.

2. Jeżeli znajdą się dowody potwierdzające wspomniane podejrzenie, wspomniane przyjmujące państwo członkowskie lub sąsiednie uczestniczące państwo członkowskie mogą zezwolić jednostkom uczestniczącym na przedsięwzięcie co najmniej jednego z następujących środków:

a) przejęcie statku i zatrzymanie osób znajdujących się na pokładzie;

b) nakazanie statkowi, by zmienił kurs i skierował się poza dane morze terytorialne lub daną strefę przyległą lub ku celowi innemu niż dane morze terytorialne lub dana strefa przyległa, w tym eskortowanie statku lub pozostanie w jego pobliżu aż do potwierdzenia, że utrzymuje on taki kurs;

c) odwiezienie statku lub osób znajdujących się na pokładzie do nadbrzeżnego państwa członkowskiego zgodnie z planem operacyjnym.

3. Wszelkie środki przedsięwzięte zgodnie z ust. 1 lub 2 muszą być proporcjonalne i nie mogą wykraczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów niniejszego artykułu.

4. Na potrzeby ust. 1 i 2 przyjmujące państwo członkowskie wydaje jednostce uczestniczącej odpowiednie instrukcje za pośrednictwem międzynarodowego ośrodka koordynacyjnego.

Jednostka uczestnicząca informuje przyjmujące państwo członkowskie za pośrednictwem międzynarodowego ośrodka koordynacyjnego, ilekroć kapitan statku prosi o powiadomienie przedstawiciela dyplomatycznego lub urzędnika konsularnego państwa bandery.

5. Jeżeli istnieją zasadne przesłanki do podejrzeń, że statek bezpaństwowy przewozi osoby planujące obejść odprawę na przejściach granicznych lub uczestniczy w przemyśle migrantów drogą morską, przyjmujące państwo członkowskie lub sąsiednie uczestniczące państwo członkowskie, na którego morzu terytorialnym zostaje przechwycony taki statek bezpaństwowy, zezwala na przedsięwzięcie co najmniej jednego ze środków określonych w ust. 1 oraz może zezwolić na przedsięwzięcie co najmniej jednego ze środków określonych w ust. 2. Przyjmujące państwo członkowskie wydaje jednostce uczestniczącej odpowiednie instrukcje za pośrednictwem międzynarodowego ośrodka koordynacyjnego.

6. Wszelkie czynności operacyjne na morzu terytorialnym państwa członkowskiego nieuczestniczącego w operacji morskiej prowadzi się zgodnie z zezwoleniem tego państwa członkowskiego. Na podstawie trybu działania, na który zezwoliło to państwo członkowskie, przyjmujące państwo członkowskie wydaje jednostce uczestniczącej instrukcje za pośrednictwem międzynarodowego ośrodka koordynacyjnego.

Artykuł 7

Przechwycenie na pełnym morzu

1. Na pełnym morzu – jeżeli istnieją zasadne przesłanki do podejrzeń, że statek uczestniczy w przemyśle migrantów drogą morską – jednostki uczestniczące przedsięwzięją co najmniej jeden z następujących środków za zezwoleniem państwa bandery zgodnie z Protokołem przeciwko przemytowi migrantów, a w stosownym przypadku zgodnie z przepisami krajowymi i międzynarodowymi:

- a) zażądanie informacji i dokumentacji o prawie własności, rejestracji i aspektach związanych z podróżą statku oraz informacji o tożsamości, obywatelstwie i innych istotnych danych o osobach znajdujących się na pokładzie, w tym informacji o tym, czy są osoby pilnie potrzebujące pomocy medycznej;
- b) zatrzymanie statku, wejście na pokład i przeszukanie statku i jego ładunku, przeszukanie i przesłuchanie osób znajdujących się na pokładzie oraz poinformowanie ich, że osobom kierującym statkiem mogą grozić sankcje za umożliwienie podróży.

2. Jeżeli znajdą się dowody potwierdzające wspomniane podejrzenie, jednostki uczestniczące mogą przedsięwzięć co najmniej jeden z następujących środków za zezwoleniem państwa bandery zgodnie z Protokołem przeciwko przemytowi migrantów, a w stosownym przypadku zgodnie z przepisami krajowymi i międzynarodowymi:

- a) przejęcie statku i zatrzymanie osób znajdujących się na pokładzie;
- b) ostrzeżenie statku i nakazanie mu, by nie wpływał na morze terytorialne czy do strefy przyległej, a w razie konieczności zażądanie, aby zmienił kurs i skierował się ku celowi innemu niż dane morze terytorialne lub dana strefa przyległa;
- c) odwiezienie statku lub osób znajdujących się na pokładzie do państwa trzeciego albo przekazanie w inny sposób statku lub osób znajdujących się na jego pokładzie organom państwa trzeciego;
- d) odwiezienie statku lub osób znajdujących się na pokładzie do przyjmującego państwa członkowskiego lub sąsiedniego uczestniczącego państwa członkowskiego.

3. Wszelkie środki przedsięwzięte zgodnie z ust. 1 lub 2 muszą być proporcjonalne i nie mogą wykroczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów niniejszego artykułu.
4. Na potrzeby ust. 1 i 2 przyjmujące państwo członkowskie wydaje jednostce uczestniczącej odpowiednie instrukcje za pośrednictwem międzynarodowego ośrodka koordynacyjnego.
5. Jeżeli statek podnosi banderę lub nosi znaki rejestracyjne przyjmującego państwa członkowskiego lub uczestniczącego państwa członkowskiego, państwo to może po potwierdzeniu przynależności państwowej statku zezwolić na przedsięwzięcie co najmniej jednego ze środków określonych w ust. 1 i 2. Przyjmujące państwo członkowskie wydaje jednostce uczestniczącej odpowiednie instrukcje za pośrednictwem międzynarodowego ośrodka koordynacyjnego.
6. Jeżeli statek podnosi banderę lub nosi znaki rejestracyjne państwa członkowskiego nieuczestniczącego w operacji morskiej lub państwa trzeciego, przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwo członkowskie – zależnie od tego, czyja jednostka uczestnicząca przechwyciła taki statek – powiadamia państwo bandery, występuje o potwierdzenie rejestracji, a w razie potwierdzenia przynależności państwowej występuje do państwa bandery o czynności mające zlikwidować proceder wykorzystywania jego statku do przemytu migrantów. Jeżeli państwo bandery nie chce lub nie jest w stanie takich czynności podjąć bezpośrednio ani z pomocą państwa członkowskiego, do którego należy jednostka uczestnicząca, wspomniane państwo członkowskie występuje do państwa bandery o zezwolenie na przedsięwzięcie któregośkolwiek środka określonego w ust. 1 i 2. Przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwo członkowskie informuje międzynarodowy ośrodek koordynacyjny o wszelkiej wymianie informacji z państwem bandery oraz o planowanych działaniach lub środkach, na które państwo bandery zezwoliło. Przyjmujące państwo członkowskie wydaje jednostce uczestniczącej odpowiednie instrukcje za pośrednictwem międzynarodowego ośrodka koordynacyjnego.
7. Jeżeli istnieją zasadne przesłanki do podejrzeń, że statek mimo podnoszenia obcej bandery lub mimo odmowy wywieszenia swojej bandery ma w rzeczywistości taką samą przynależność państwową jak jednostka uczestnicząca, jednostka ta weryfikuje prawo statku do posługiwania się podnoszoną przez niego banderą. W tym celu może zbliżyć się do statku, wobec którego zachodzą takie podejrzania. Jeżeli podejrzenie się utrzymuje, jednostka uczestnicząca przystępuje do kontroli na pokładzie statku i przeprowadza ją z jak największą rozwagą.
8. Jeżeli istnieją zasadne przesłanki do podejrzeń, że statek mimo podnoszenia obcej bandery lub mimo odmowy wywieszenia swojej bandery ma w rzeczywistości przynależność państwową przyjmującego państwa członkowskiego lub uczestniczącego państwa członkowskiego, jednostka uczestnicząca weryfikuje prawo statku do posługiwania się podnoszoną przez niego banderą.
9. Jeżeli w przypadkach, o których mowa w ust. 7 lub 8, podejrzenia dotyczące przynależności państwowej statku okażą się zasadne, wspomniane przyjmujące państwo członkowskie lub wspomniane uczestniczące państwo członkowskie może zezwolić na przedsięwzięcie co najmniej jednego ze środków określonych w ust. 1 i 2. Przyjmujące państwo członkowskie wydaje jednostce uczestniczącej odpowiednie instrukcje za pośrednictwem międzynarodowego ośrodka koordynacyjnego.
10. W oczekiwaniu na zezwolenie państwa bandery lub w razie jego braku statek obserwuje się z rozsądnej odległości. Nie przedsięwzięte są żadne inne środki bez wyraźnego zezwolenia państwa bandery, z wyjątkiem środków niezbędnych do przeciwdziałania bezpośredniemu zagrożeniu życia osób lub wynikających z odnośnych porozumień dwu- lub wielostronnych.
11. Jeżeli istnieją zasadne przesłanki do podejrzeń, że statek bezpaństwowy uczestniczy w przemyśle migrantów drogą morską, jednostka uczestnicząca może wejść na jego pokład i przeszukać statek w celu zweryfikowania jego bezpaństwowości. Jeżeli znajdą się dowody potwierdzające wspomniane podejrzenie, jednostka uczestnicząca informuje przyjmujące państwo członkowskie, a ono może bezpośrednio lub z pomocą państwa członkowskiego, do którego należy jednostka uczestnicząca, przedsięwziąć dalsze właściwe środki określone w ust. 1 i 2 zgodnie z prawem krajowym i międzynarodowym.
12. Państwo członkowskie, którego jednostka uczestnicząca przedsięwzięła dowolny środek zgodnie z ust. 1, bezzwłocznie powiadamia państwo bandery o skutkach zastosowania tego środka.

13. Krajowy urzędnik reprezentujący przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwo członkowskie w międzynarodowym ośrodku koordynacyjnym odpowiada za ułatwianie kontaktów z właściwymi organami tegoż państwa członkowskiego w zakresie ubiegania się o zezwolenie na weryfikację prawa statku do podnoszenia jego bandery lub na przedsięwzięcie wszelkich środków określonych w ust. 1 i 2.

14. Jeżeli przesłanki do podejrzeń, że statek uczestniczy w przemyśle migrantów na pełnym morzu, okażą się bezzasadne albo jeżeli jednostka uczestnicząca nie posiada uprawnień do działania, lecz w dalszym ciągu zachodzi zasadne podejrzenie, że statek przewozi osoby planujące dotrzeć do granicy państwa członkowskiego i obejść odprawy na przejściach granicznych, statek ten w dalszym ciągu jest monitorowany. Informacje o tym statku międzynarodowy ośrodek koordynacyjny przekazuje krajowemu ośrodkowi koordynacyjnemu państw członkowskich, do których statek jest kierowany.

Artykuł 8

Przechwycenie w strefie przyległej

1. W strefie przyległej przyjmującego państwa członkowskiego lub sąsiedniego uczestniczącego państwa członkowskiego, środki określone w art. 6 ust. 1 i 2 podejmowane są zgodnie z tymi ustępami oraz z ust. 3 i 4. Zezwolenie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 i 2, można udzielić jedynie na podjęcie środków, które są niezbędne do zapobieżenia naruszeniu odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych na terenie lub na morzu terytorialnym tego państwa członkowskiego.

2. W strefie przyległej państwa członkowskiego, które nie uczestniczy w operacji morskiej, nie przedsięwzięcie się środków określonych w art. 6 ust. 1 i 2 bez zezwolenia tego państwa członkowskiego. O każdej wymianie informacji z tym państwem członkowskim oraz o dalszym przebiegu działań, na które to państwo członkowskie udzieliło zezwolenia, powiadamia się międzynarodowy ośrodek koordynacyjny. Jeżeli to państwo członkowskie nie udzieli zezwolenia, ale istnieją zasadne podstawy, by podejrzewać, że statek przewozi osoby planujące dotrzeć do granicy państwa członkowskiego, zastosowanie ma art. 7 ust. 14.

3. Jeżeli przez strefę przyległą przepływa statek bezpaństwowy, zastosowanie ma art. 7 ust. 11.

Artykuł 9

Sytuacja poszukiwawczo-ratownicza

1. Państwa członkowskie dopełniają obowiązku udzielenia pomocy każdemu statkowi lub każdej osobie w niebezpieczeństwie na morzu, a podczas operacji morskiej zapewniają, aby ich jednostki uczestniczące przestrzegały tego obowiązku zgodnie z prawem międzynarodowym i w poszanowaniu praw podstawowych. Czynią to bez względu na obywatelstwo lub status takiej osoby ani na okoliczności, w których dana osoba została znaleziona.

2. Na wypadek zajścia sytuacji poszukiwawczo-ratowniczych podczas operacji morskiej ujmuje się w planie operacyjnym zgodnie z właściwym prawem międzynarodowym, w tym z prawem dotyczącym poszukiwań i ratownictwa, przynajmniej następujące postanowienia:

a) Jeżeli w trakcie operacji morskiej jednostki uczestniczące mają powody sądzić, że zachodzi faza niepewności, alarmu lub niebezpieczeństwa w odniesieniu do statku lub jakiegokolwiek osoby na pokładzie, jednostki te niezwłocznie przekazują wszelkie dostępne informacje ratownicemu ośrodkowi koordynacyjnemu odpowiadającemu za rejon poszukiwania i ratownictwa, w którym zachodzi odnośna sytuacja, i pozostają do dyspozycji tego ośrodka.

b) Jednostki uczestniczące powiadamiają możliwie szybko międzynarodowy ośrodek koordynacyjny o wszelkich kontaktach z ratowniczym ośrodkiem koordynacyjnym oraz o obranym przez siebie trybie działań.

c) Uznaje się, że statek lub osoby na pokładzie znajdują się w fazie niepewności, zwłaszcza gdy:

(i) zgłoszono zaginięcie człowieka lub statek nie przybył w oznaczonym czasie; lub

(ii) człowiek lub statek nie zajęli spodziewanej pozycji lub nie przekazali oczekiwanego raportu o stanie bezpieczeństwa.

- d) Uznaje się, że statek lub osoby na pokładzie znajdują się w fazie alarmu, zwłaszcza gdy:
- (i) po fazie niepewności nie powiodły się próby nawiązania łączności z człowiekiem lub statkiem, a zapytania skierowane do innych odpowiednich źródeł nie dały rezultatu; lub
 - (ii) otrzymano informację wskazującą, że sprawność operacyjna statku jest zmniejszona, ale nie w takim zakresie, że prawdopodobna jest groźba niebezpieczeństwa.
- e) Uznaje się, że statek lub osoby na pokładzie znajdują się w fazie niebezpieczeństwa, zwłaszcza gdy:
- (i) otrzymano pewną informację, że człowiek lub statek są w niebezpieczeństwie i potrzebują natychmiastowej pomocy; lub
 - (ii) po fazie alarmu dalsze nieudane próby nawiązania łączności z człowiekiem lub statkiem oraz prowadzone w szerszym zakresie bezskuteczne postępowanie wyjaśniające wskazują na prawdopodobieństwo, że zachodzi niebezpieczeństwo; lub
 - (iii) otrzymano informację wskazującą, że sprawność operacyjna statku obniżyła się do tego stopnia, że prawdopodobna jest groźba niebezpieczeństwa.
- f) Aby ustalić, czy statek znajduje się w fazie niepewności, alarmu czy niebezpieczeństwa, jednostki uczestniczące uwzględniają i przekazują odpowiedniemu ratownicznemu ośrodkowi koordynacyjnemu wszelkie istotne informacje i obserwacje, w tym o:
- (i) zaistnieniu prośby o pomoc, choć taka prośba nie może być jedyną podstawą do stwierdzenia, że zachodzi niebezpieczeństwo;
 - (ii) zdolności statku do żeglugi morskiej i prawdopodobieństwie, że statek nie dotrze do miejsca docelowego;
 - (iii) liczbie osób na pokładzie w stosunku do rodzaju i stanu statku;
 - (iv) dostępności zasobów – takich jak paliwo, woda i żywność, niezbędnych, by dotrzeć do brzegu;
 - (v) obecności wykwalifikowanej załogi i dowództwa statku;
 - (vi) dostępności i możliwościach sprzętu ratunkowego, nawigacyjnego i komunikacyjnego;
 - (vii) obecności na pokładzie osób pilnie potrzebujących pomocy medycznej;
 - (viii) obecności na pokładzie osób zmarłych;
 - (ix) obecności na pokładzie kobiet w ciąży lub dzieci;
 - (x) warunkach meteorologicznych i stanie morza, w tym o prognozach pogody i prognozach morskich.
- g) Oczekując na instrukcje ratowniczego ośrodka koordynacyjnego, jednostki uczestniczące przedsięwzięją wszelkie stosowne środki, by zapewnić bezpieczeństwo odnośnym osobom.

- h) Jeżeli uznaje się, że statek znajduje się w fazie niepewności, alarmu lub niebezpieczeństwa, ale osoby na pokładzie odmawiają przyjęcia pomocy, jednostka uczestnicząca powiadamia odpowiedni ratowniczy ośrodek koordynacyjny i postępuje według jego instrukcji. Jednostka uczestnicząca kontynuuje wypełnianie obowiązku opieki, obserwując statek i podejmując wszelkie środki niezbędne dla bezpieczeństwa odnośnych osób, a jednocześnie unikając wszelkich działań mogących pogorszyć sytuację lub zwiększyć ryzyko uszczerbku na zdrowiu lub utraty życia.
- i) Jeżeli ratowniczy ośrodek koordynacyjny państwa trzeciego odpowiedzialny za dany rejon poszukiwania i ratownictwa nie odpowiada na informacje przekazane przez jednostkę uczestniczącą, jednostka ta kontaktuje się z ratowniczym ośrodkiem koordynacyjnym przyjmującego państwa członkowskiego, chyba że w ocenie tej jednostki uczestniczącej inny międzynarodowo uznany ratowniczy ośrodek koordynacyjny może lepiej koordynować sytuację poszukiwawczo-ratowniczą.

W planie operacyjnym można ująć szczegóły odpowiednie do okoliczności danej operacji morskiej.

3. Gdy przestaje istnieć sytuacja poszukiwawczo-ratownicza, jednostka uczestnicząca wznawia – w konsultacji z międzynarodowym ośrodkiem koordynacyjnym – operację morską.

Artykuł 10

Sprowadzenie na ląd

1. Plan operacyjny przewiduje, zgodnie z prawem międzynarodowym i prawami podstawowymi, co najmniej następujące zasady sprowadzania na ląd osób przechwyconych lub uratowanych podczas operacji morskiej:

- a) jeżeli przechwycenie nastąpiło na morzu terytorialnym lub w strefie przyległej zgodnie z art. 6 ust. 1, 2 lub 6 albo art. 8 ust. 1 lub 2, sprowadzenia na ląd dokonuje się w nadbrzeżnym państwie członkowskim bez uszczerbku dla art. 6 ust. 2 lit. b);
- b) jeżeli przechwycenie nastąpiło na pełnym morzu zgodnie z art. 7, sprowadzenia na ląd można dokonać w państwie trzecim, z którego – jak się zakłada – statek wypłynął. Jeżeli nie jest to możliwe, sprowadzenie na ląd odbywa się w przyjmującym państwie członkowskim;
- c) w sytuacjach poszukiwawczo-ratowniczych określonych w art. 9, oraz bez uszczerbku dla odpowiedzialności ratowniczego ośrodka koordynacyjnego przyjmujące państwo członkowskie i uczestniczące państwa członkowskie współpracują z odpowiednim ratowniczym ośrodkiem koordynacyjnym w celu ustalenia bezpiecznego miejsca oraz – gdy ten odpowiedni ratowniczy ośrodek koordynacyjny wskaże takie bezpieczne miejsce – dopilnowują, aby sprowadzenie osób uratowanych na ląd przebiegło szybko i sprawnie.

Jeżeli biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osób uratowanych i samej jednostki uczestniczącej, nie ma możliwości racjonalnie szybkiego zwolnienia tej jednostki z obowiązku, o którym mowa w art. 9 ust. 1, jednostce tej zezwala się na sprowadzenie na ląd uratowanych osób w przyjmującym państwie członkowskim.

Takie zasady sprowadzania na ląd nie skutkują nałożeniem obowiązków na państwa członkowskie nieuczestniczące w operacji morskiej, chyba że wyraźnie zezwolą one na przedsięwzięcie środków na ich morzu terytorialnym lub w ich strefie przyległej zgodnie z art. 6 ust. 6 lub art. 8 ust. 2.

W planie operacyjnym można ująć szczegóły odpowiednie do okoliczności danej operacji morskiej.

2. Jednostki uczestniczące informują międzynarodowy ośrodek koordynacyjny o obecności jakichkolwiek osób w rozumieniu art. 4, a międzynarodowy ośrodek koordynacyjny przekazuje te informacje właściwym organom krajowym państwa, w którym dokonuje się sprowadzenia na ląd.

W planie operacyjnym ujmuje się dane kontaktowe tych właściwych organów krajowych i one podejmują właściwe środki następcze.

Artykuł 11

Zmiana w rozporządzeniu (WE) nr 2007/2004

W art. 3a ust. 1 oraz art. 8e ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2007/2004 dodaje się odpowiednio na końcu litery j) następujące zdanie:

„W tym względzie plan operacyjny opracowuje się zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 656/2014 (*).

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 656/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiające zasady ochrony zewnętrznych granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 93).”.

Artykuł 12

Mechanizmy solidarnościowe

1. Państwo członkowskie, które znajdzie się wobec nagłej i wyjątkowej presji na jego granicę zewnętrzną, ma prawo wystąpić:

- a) o rozmieszczenie europejskich zespołów straży granicznej zgodnie z art. 8a rozporządzenia (WE) nr 2007/2004, które udzielią szybkiej pomocy operacyjnej temu państwu członkowskiemu;
- b) do agencji o udzielenie zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) nr 2007/2004 pomocy technicznej i operacyjnej w kwestiach koordynacji między państwami członkowskimi lub rozmieszczenie przez nią ekspertów mających wesprzeć właściwe władze krajowe;
- c) o pomoc w sytuacji nadzwyczajnej na mocy art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 515/2014 ⁽¹⁾ w celu zaspokojenia pilnych i szczególnych potrzeb w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej.

2. Państwo członkowskie znajdujące się wobec dużej presji migracyjnej, która powoduje nagłe obciążenie jego ośrodków przyjmowania i systemów azylowych, ma prawo wystąpić:

- a) do Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu o oddelegowanie zespołu wsparcia w dziedzinie azylu zgodnie z art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 439/2010 ⁽²⁾, który to zespół będzie służyć wiedzą fachową, np. w zakresie usług tłumaczenia ustnego, informacjami o krajach pochodzenia oraz wiedzą w zakresie rozpatrywania spraw azylowych i zarządzania nimi;
- b) o pomoc w sytuacji nadzwyczajnej na mocy art. 21 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 ⁽³⁾ w celu zaspokojenia pilnych i szczególnych potrzeb w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej.

Artykuł 13

Sprawozdanie

1. Do dnia 18 lipca 2015 r., a następnie corocznie agencja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdanie z praktycznego stosowania niniejszego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 515/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające, w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, instrument na rzecz wsparcia finansowego w zakresie granic zewnętrznych i wiz oraz uchylające decyzję nr 574/2007/WE (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 143).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 439/2010 z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu (Dz.U. L 132 z 29.5.2010, s. 11).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, zmieniające decyzję Rady 2008/381/WE oraz uchylające decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady nr 573/2007/WE i nr 575/2007/WE oraz decyzję Rady 2007/435/WE (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 168).

2. W sprawozdaniu ujmuje opis procedur ustanowionych przez agencję w celu zastosowania niniejszego rozporządzenia podczas operacji morskich oraz informacje o stosowaniu niniejszego rozporządzenia w praktyce, w tym szczególnie informacje o przestrzeganiu praw podstawowych i o oddziaływaniu na te prawa oraz o wszelkich zaistniałych incydentach.

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 14

Skuteczność decyzji 2010/252/UE

Decyzja 2010/252/UE traci skuteczność z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 15

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia 15 maja 2014 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

M. SCHULZ

Przewodniczący

W imieniu Rady

D. KOURKOULAS

Przewodniczący
